

Observatoriul este de două ori în
septemana, Mercuria și Sâmbăta.

Pretului

pentru Sibiu pe 1 anu întregu
7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu
la casa cu 1 fl. mai multu pe
anu; — trimisu cu post'a în
lăintrulu monarchiei pe 1 anu
întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. —
În străinatate pe 1 anu 10 fl. séu
22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11
franci. — Numeri singuratici se
dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie séu linia, cu
litere merunte garmondu, la prim'a
publicare câte 7 cr., la a dou'a și
a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste
aceea 30 cr. de timbru la tesau-
rulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face
în modulu celu mai usioru prin
assemnatiunile postei statului, a-
dressate de a dreptulu la Redactiu-
nea Diariului

„Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 37.

— Sibiu, Mercuri 7/19 Maiu. —

1880.

Ide'a de statu a Austriei.

De Dr. Francisc Palacky.

(Urmare.)

În urm'a celorlalte premisse până aci, nu este
nicidecum de prisos a pune întrebarea: deca na-
tionalitatea în sensulu espusu, în câtu adeca esista
o deosebire între natiune și statu, possede o ade-
verata realitate, séu că ea este numai o notiune
séca, o abstractiune góla? Si deca, precum nu
me indoiescu, nu va negá niminea realitatea ei,
se mai nasce apoi și întrebarea: deca fiacare na-
tiune, în totalitatea sa, este o persóna morala și
juridica, séu nu? CREDU că între eruditi despre
acésta nu póte avea locu nici o controversa. Na-
tiuni cá de exemplu boemii, polonii, magiarii, ger-
manii etc. sunt realitati esistente, sunt unu întregu
particularu și viu și din acestea fiacare isi are
consciinti'a sa de sine, vointi'a și interesele sale
și prin urmare și datoritiile sale; scurtu disu,
ele sunt în realitate persóna morale și juridice.
Preste acésta, niminea nu va pótea negá, că d. e.
germanii cari traiescu în Austri'a, Prussi'a, Russi'a
și Franci'a isi au interesele lor comune nationale,
cu privire la care ele potu trai într'o întielegere
perfecta și amicabile, de și guvernele lor și prin
urmare numitele state, potu purtá resbóie reciproce
și se potu infuriá până la sange unulu contra
celuilaltu.

Că doctrin'a dreptului internationalu în sen-
sulu de mai susu alu deosebitelor semintii nu s'au
cultivatú până acuma, trebuie a se adscrie acelei
împregiurari, că acei barbati de sciintia, cari au
scrisu despre acestu dreptu și adeca, englesi, fran-
cesi, holandesi, italieni și germani au traitu în tieri
de acelea, în cari notiunile „natiunei“ și a „sta-
tului“ mai multu séu mai puțin coincidu, că spi-
ritulu de iniciativa în Austri'a înainte de a. 1848
s'au manifestatu numai în filologi'a slavica și în
asia numitele sciintie exacte, în fine, că principiulu
nationalitatiloru în sensulu nostru, s'au aratatu de
abea în dilele nóstre cá factoru puternicu, dupa
ce au fostu desteptatu mai antaiu în lupt'a gintelor
contra lui Napoleon I pentru cá apoi la a. 1848 se isi
ocupe locul cu o fortia elementara, pe scen'a eve-

nimentelor istorice ale lumii. Pe câtu imi este
mie cunoscutu, congressulu slaviloru din acelasu
anu, au fostu prima intrunire de barbati cultivati,
cari au discutatú ex professo despre acelu prin-
cipiu și în specialu despre principiulu egalei in-
dreptatiri a totoror nationalitatiloru, declarandu
totuodata, că actualulu statu austriacu este chie-
matu a i oferi spatiu liberu de a se desvoltá, ba chiaru
a servi cá modelu în privinti'a acésta.

În acelasu anu se și incepura a se exprímá
în modu destulu de pronuntiatu în tierile austriace,
discussiunile asupra acelui principiu și ministrulu
Bach d. e. au fostu unulu din cei d'antai, cari în
Reichstagulu din Vien'a au pronuntiatu cuvinte
frumóse despre acea îndreptatire, de și nu prea
erá dispusu, a pune în praesa postulatele ei. Cu
tóte acestea, principiulu acesta, conformu astepta-
tilor și parerilor nóstre, au fostu primitu în
program'a ministeriala de pe atuncea, din care
înse dupa aceea incetulu cu incetulu, împreuna cu
alte principii liberale au disparutu, dupa ce aflara
cu cale a domni érași mai multu séu mai puțin
în modu absolutisticu.

În decursulu asia numitei període alui Bach,
principiulu egalei îndreptatiri nationale, ce este
dreptu, n'au fostu nici-o data negatu în modu apo-
dicticu din partea locuriloru mai inalte, dar' pe
de alta parte unu altu principiu cu totul incom-
patibilu și opusu celuilaltu castiga atâtu în teorie
cátu și în praesa o autoritate totu mai decisiva, și
acesta au fostu: doctrin'a despre latirea culturai
germane spre ostu. Deca acésta doctrina s'ar fi
propagatu în modu onestu, deca propagatori ei
aru fi samenatu cu apostolii, cari dupa ce au
fostu luminati prin spiritulu sfantu, pentru de a
proclamá evangeliulu diferitelor popóra în limb'a
loru materna, apoi în contra acestei tendintie a
loru nu s'ar fi potutu obiectá multe, ci din contra,
póte că ea ar fi fostu primita cu recunoscintia.
Dar' copii chiaru observasera momentu, că nu
erá decâtu numai unu eufemismu prin care avea
se se mascedie aspiratiunea de a ridicá nationali-
tatea germana la acea trépta, de pe care ea ar fi
potutu, nu numai a domni asupra celorlalte natio-
nalitati, dara incetulu cu incetulu a le subminá

esistenti'a, pentru cá apoi în fine se le nimicéscu
cu totul. Pentru ájungerea acestui scopu intréga
cultura, cu alte cuvinte disu, intréga cultura spiri-
tuala și prin urmare intréga viatia spirituala avea
se fia dependinta în modu esclusivu singuru și
numai de limb'a germana, ceea ce ar fi avutu mai
curendu séu mai tardiu de consecintia: mórtea
celorlalte nationalitati. Pána candu popórale nu
ajunsesera inca la cunoscintia de sine și n'aveau
o viatia nationala bine desvoltata, până candu ele
nu considerau individualitatea loru nationala cá
unu bunu pretiosu și demnu de a fi doritu, și
pána candu ele nu erau dispuse a si-o apará și
conservá, o astfelu de tendintia nu se pótea con-
siderá cá unu nedreptu séu asuprire. În dilele
nóstre înse, candu tóte natiunile, chiaru
cele mai neglese și mai apathice, se
destépta indata ce vinu în atingere cu
fermecatórea cultura moderna, maltra-
tarea și uciderea unei nationalitati nu
este mai puțin o crima strigatórea la
ceriu, cá și torturarea și assassinarea
a oricarei alte fapturi rationabile alui
D-dieu.

(Va urmá.)

Proclamarea de independentia a Albaniei.

Despre acestu inportantu evenimentu petrecutu
în Scutari, diariulu „N. W. Tageblatt“ primesce
din pén'a unui inaltu dignitariu bisericescu catholicu,
urmatoriulu raportu prea interessantu:

„Marea curte cu arcadele sale, purtate de
colóne în celu mai pronuntiatu stilu italianu alu
palatelor, are o marime de aprópe o miie metrii
patrati. Subt balconu erau asiediate la vreo doue-
dieci scaune pentru óspetii invitati și aceste locuri
de onóre erau aparate în contra radielor sórelui
prin unu adumbritoriu baldachinu în form'a semi-
lunei. Acolo isi luara locul: otcogenariulu metro-
politu catholicu Pooten și cei doi ausiliari ai sei
Don Capuccio și Don Sciuntoja și marele mufti
dela Scodra, Hafiz efendi. Unu june barbatu de o
frumsetie rara, înbracatu în bogatu brodatulu
costumu auritu alu muntelor, siedeá între ambii

Foisiór'a „Observatoriului“.

Cultur'a adeverata este sorgintea principala din care
învorese fericirea popóralor.

(Disertatiune.*)

Deca aruncamu o privire preste trecutulu omeni-
mei din timpurile cele mai vechi până în dilele nóstre,
ne potemu convinge prea usioru, că între omu și natura,
ba chiaru între omu și omu au decursu și decurge inca
o lupta eterna, lupt'a pentru esistintia, care lupta a tre-
buitu se fia, se duredie în presinte și se duredie și în
venitoriu; pentrucá lupt'a e criteriulu vietiei. Pána candu
va esista vieti'a, va esista și lupta, ér' de unde a ince-
tatu vieti'a, acolo póte fi miscare produsa de o cauza
esterna, dar lupta în întielesulu celu mai strinsu alu
cuventului, nu. Apoi cá omulu, fiinti'a cea mai nobile,
corón'a creatiunei se lupta pentru esistintia, nu este
de miratu, acésta o potemu observá chiaru și la cele
mai slabe fiintie ale naturei, că ele in se lupta cu
elementele contrarie din tóte poterile lor. Si óre pen-
tru-ce se nu se lupte, cându nimicu nu e mai dulce pe
fati'a pamentului de câtu vieti'a, cându dóra nice unu
doru nu este mai ferbinte de câtu dorulu nemoriei?!

Înse deca privimu lucrulu mai deaprópe, potemu
vedé, că de și în lupt'a esistintiei la popórale diverse
din lume s'au intentionatu diverse scopuri, totusi se
unescu în principiu și rezultatulu finale tóte aceste sco-
puri. Scopulu ultim, cátra care si-au îndreptatu popó-
rale tendintiele loru și în care se contopescu tóte cele-
lalte scopuri, a fostu, este si va fi până candu va esista
omu pe fati'a pamentului: fericirea. Fericirea și éra
fericirea au fostu devis'a finala a totoror popóralor
din lume din tóte timpurile. Câte anime au mai saltatu
de bucuria cându li-se parca, că se vedu aprópe de

acésta tînta atâtu de dorita! Dar ah! ce însielaciune
vana și amara! Pe cum alchimistulu, carele în partea
cea mai mare a vietiei sale dupa nisuintie laboriose,
dupa experimente grele de mai multi ani, între cari si-a
consumatu tóta averea sa, multe frumóse și necesarie
a inventatu, înse numai chiaru aceea nu, la ce a tîntitu
și ce a doritu: asia o a patitu și omulu, carele în lupt'a
eterna pentru fericire, în decursulu atótoru secolu, dupa
atátea versari de sange, multe institutiuni bune a in-
trodusu, — și dupa tóte aceste, de și cu parere de
reu, dar totusi până acuma i este destulu a se convinge,
că pe pamentu binele este amestecat cu amaru: sunt
bona mixta malis, pe cându deplina fericire în gra-
dulu celu supremu, fericire absoluta nu se póte aflá.

Fórte frumosu o descrie acésta celebrulu nostru
poetu Andreiu Muresianu, carele în una dintre poesiiile
sale dice, că unu omu órecare ámblandu dupa fericire,
dupa ce a strabatutu tóte locurile, începédu dela celu
mai avutu imperatu până la celu mai miseru cersitoriu,
în urma a datu de unu fortu stricatu, apoi:

„Mergé mai aprópe, vede cá-su ruine
D'unu castelu maiestru, din timpulu trecut.
Ce desiertaciune, cugeta în sine!
Câte mâni de lucru pentr'unu lucru parutu!
Cându érá se ésa din acea cladire
Vede scrisu cu aur p'unu vechiu monumentu:
„Aici locuesce dulce fericire
Pentru orice sufletu viu de pe pamentu!“

Cându se pléca înse se cunósca bine
Loculu fericirii și alu ei palatu,
Vede sarcophage, totu cu ósa pline; —
Cade si se 'nchina, cá-ci s'a luminatu!“
De câte si de câte ori audimu astadi din tóte
partile, dela toti, cu atáta focu, cu atáta entusiasmu
intonandu acestu sublimu cuventu: fericire! care exprima
unu idealu necoprinsu și adóratu. În dilele nóstre toti
ómenii voiescu se ajunga la deplina fericire în totu mo-

dulu: onestu ori neonestu, fia acela cum va fi, numai
miserii de ei se fia fericiti. Dar pe lângá tóte aspiratiu-
nile, în secolulu nostru celu cultu și civilisatu, în seco-
lulu alu XIX-lea, cáta miseria, cáta goletate, cáta ne-
indestulare se póte aflá pe tóte partile și la tóte popó-
rale! Unii și altii dintre cei mai eruditi și cu simtie-
minte mai nobile ne spunu cauzele atótoru rele, ne
spunu ce ar fi de facutu pentru ajutorarea celor lip-
siti, ne spunu cum s'ar pótea vindecá reulu înradaci-
natu, înse acesti puținii întiepti binevoitori în mijloculu
idiotiloru reutaciosi, cá si cum le-ar fi legate mânilé, nu
potu face nimicu în favórea binelui comunu.

„Reprivirile și contemplatiunile foiloru publice —
dicea mai daunadi unu diariu politicu romanu din Tran-
silvani'a — în partea loru cea mai preponderanta sunt
fórte puțin satisfacétore, ci sunt de unu coloritu sombru
și gravu, care este reflexulu adencu înradecinalu pesi-
mismu, de care suferé intréga societate europeaná. Eu-
rop'a intréga se afla într'o agitatie surda, nedefinita,
acarei simptome samena fórte multu, cu acelea a unor
friguri nervóse intermitente, ce ne probédia, cá orga-
nismulu sociale se afla într'o stare anormala. Parerile
diplomatiloru și ale diferitelor guverne diferu fórte multu,
în aceea ce privesce alegórea mijlócelor și aplicarea
metódelor, care aru fi în stare a restabilí adencu sdrun-
cinatulu eculibru alu situatiunei politice și economice
a deosebitelor state europene. Pacea generale... este
nesigura, de o constitutiune fórte delicata și sensibilu,
asia, cá celu mai neînsemnatu incidentu i póte pune
esistintia și durat'a ei în cestiune.“

Éta unde amu ajunsu si cum stamu noi astadi în
Europ'a cea civilisata și inaintata în cultura! În tóte
privintiele stamu reu și mai reu, numai chiaru deplinu
bine și asia dupa cum amu trebui se stamu, conformu
înaltei nóstre culture, nu stamu.

Ar cugetá omulu, cá cultur'a cea inalta a euro-
penilor ar trebui se mijlocéscu bunastarea popóralor,
pe cându chiaru contrariulu se realizédia. Dar ce se
facemu, cându cultur'a nóstra e unilateralu și nu se es-
tinde la tóte facultatile și însusirile omenesci, altcum

*) Tînta într'una din siedintiele ordinare ale so-
cietatii „Petru Maioru“ din B.-Pest'a.

acești dignitari ai bisericeii și făcū mare sensatiune prin armele sale invescute cu stralucite nestimate. Acelu june barbatu eră Bib Prenc Doda principele Miriditiloru, care sosise acolo in presera dela resiedinti'a sa Orosi. Se mai potea vedea mai departe comandantele gendarmeriei și directorele de politie alu vilajetului Hodo bei și tocmai in fundu se potea observă și consululu italianu caval. Zerboni și dragomanulu acestuia signore Pietro Tognetti, cari erau singurii reprezentanti ai corpului consularu. Preste acēsta intrēga adunare oferea unu pitorescu spectacolu prin variata compositiune a coloriloru. Pre lānga costumulu europēnu alu notabililoru din locu se poteau vedea lungile și incretitele vestminte, coloratele turbane ale hodjiloru, oficiali turcesci in uniforme pitoresci, preoti catolici in sutane și talare cu fetiele adumbrite de latele loru palari preotiesci. Aci stau musulmani epiroti cu inaltele loru cucime pe capu și cu largele și incretitele loru fustanelle, colo barbati din Prizrend in pieptare de colōre scarlatina și asemenea unei garde de corpu, clanii Miriditiloru incongiurau in siruri inchise pe principi-pele loru, cari in suvenirea mōrtei eroului loru nationalu Castriota se inbraca inca și astadi in vestminte de colōre nēgra. Cu totii se voru fi aflatu in acea curte la vreo doue mii de persōne. La 11 ore adunarea eră completa, intrarea au fostu inchisa și schipetari inalti cā bradii se postara cu armele incarcate de focu inaintea portiloru.

In cea mai profunda tacere Hodo bei luă cuventulu. Acestu betranu soldatu este o aparitiune pregnantă. Capulu seu de coloritulu bronsului și fati'a sa coperita de cicatrice, siēde pe nisce umeri lati și greutatea celoru 74 ani ai sei, n'au fostu in stare se incovoiedie figur'a sa de atletu. Hodo bei vorbesce in limb'a albanedia cam acestea:

„Onorati frati ai Baschini schipetariloru! Ministrii adunati in Berlin au lucratu sēu din adevărata ori prefacuta nesciintia a tieriei și a locuitoriloru, candu ei ne au precupetitu pe noi, rass'a cea mai nobila și mai nefalsificata unui poporu muntēnu selbaticu și lipsitu de ori-ce cultura, care pāna acuma au traitu din eleimosin'a pe care o au cersitu dela principii europeni. Noi, descendētii directi ai regelui arnautiloru Iskender (Alesandru celu mare) parasiți de lumea intrēga, incurgiurati de o haita de lupi doritori de pradă, vomu sci a ne apară și vomu fi demni de mormintele parintiloru nostrii. Noi amu luptatu in contra celoru mai dorerōse palpatatiuni ale ānimei nōstre, candu au predatu inamicului pe frati nostrii din Podgoriti'a și Sputiu; nu vomu intreprende nici unu pasu pentru de a schimbā ceea ce esista dejā de dreptu; dara acēsta va fi și ultima concessiune pe care vomu fi dispusi a o face. Maine amicii nostrii de sange, Hotti, Castrati și Kelmeni au a fi predati la grati'a și disgrati'a inamicului. Voiti voi, cā acēsta se se intemple?“

Unu inmiitu Jo (nu) resuna prin spatiōsa curte și vorbitorulu continua:

„Ei bine, nici eu nu voiescu acēsta; eu Hodo bei amu servitu cu fidelitate in decursu de 50 ani la cinci sultani, dar de candu cunoscu vointi'a marelui domnu actualu, me despartiescu de elu și nu mai cunoscu nici pe Padisiahulu nici Stambululu.“

Aceste cuvinte exprimate, betranulu vorbitoriu

nu pōte fi, de cātu asia precum vedemu cā este, nici mai reu. Cultur'a trebuie se inbratisiedie omulu intregu, se nu fia indreptata numai spre agerimea mintiei, ci totuodata și spre innobilitarea ānimei. Aici este reulu, aici este ran'a, care astēpta vindecare. Nu este destula sciinti'a sēca, lānga acēsta mai trebuie moralitate și religiozitate. Dela inpreunarea acestoru trei in unu intregu armonicu, depinde fericirea popōraloru și a omenimei intregi; pentrucā dēca va fi cineva eruditulu și specialistulu celu mai mare din lume, de aci nu urmēdia totu-dēuna, cā acela se fia totu una-data și omulu celu mai onestu, mai cu caracteru și mai bunu. Si de se pōte undeva, credu, cā aici potemu aplicā dis'a poporului rom. de si pōte are o forma cam drastica: „La unu saeu de invetiatura trebuie și o straitia de minte,“ va se dica la o amesurata cantitate de sciintia trebuie și o amesurata cantitate de intieptiune, moralitate și religiozitate corespundietōre.

Atatea secte politice, cāte se areta astadi in tierile și statele Europei, dōra nici candu nu s'au ivitu mai multe dintr'odata: republicanismu, democratismu, liberalismu, socialismu, comunismu, nihilismu, neutralismu, indiferentismu și altele mai multe pe cari nu voiescu a le aminti. Apoi turmele ignorante conduse de interese personali, mai din tōte sectele, care de care striga cu gura mai mare, cā singuru numai principele loru sunt bune, numai acelea potu conduce popōrale pe calea fericirei. Cari au dreptu și cari nu, se va vedea mai tardiu, venitorulu ni-o va arată. Este inse constatatu, cā de orece diferescu in idee, cu totii nu potu se aiba dreptu; pentrucā adevērule e numai unulu, carele nu se pōte schimbā, celelate tōte sunt fictiuni, ilusiuni vane, cari nu se voru potē realizā nici odata, cetati și

isi rupse tressele (galōnele) de pe uniforma și arunca la pamentu numeroșele sale decoratiuni. O suta cincideci oficiali turcesci, cari erau presenti, urmara esemplulu datu de colonelulu loru, rupandusi insemnele gradelor și decoratiunile loru de pe uniforma, calcandule in picioru.

Dupa acēsta Hodo bei continua: „Dupa ce ne amu despartitu de padisiahulu și de acei efendii din Stambululu, se ne aratamu tieriei in figur'a nōstra cea adevărata. Bairactaru alu tribului Hotti, implinesteti datorinti'a!“

O marētia figura de resboinicu, acarui fatia este inegrata de timpuri grele, apare in acelasu momentu pe balconu. O lovitura de jataganu data prajinei ce pōrta stindardulu semi-lunei se aude, și asemenea unei gigantice paseri rapitōre lovita de mōrte. stindardulu sultanulu cade incetu și greoiu in prafu la pamentu. Si acum betranulu stegariu alu Hottiloru desfasura cu puternicele sale bratie noulu stindardu alu natiunei, care pōrta pe leulu rosu, sarindu pe unu campu rosu. Acēsta fapta simbolica este salutata cu unu freneticu „Se a g a l l i e m n e e n e r e“ și dupa aceea Hodo bei face o pregnantă espunere a situatiunei și enumera sortii pe care 'i va avea partid'a sa in lupt'a ce are se incēpa preste pučinu. „Arme avemu in abundantia și avemu și bratie destule care se le pōrte. Cu munitiune suntemu provediuti pe ani inainte, numai banii ne lipsescu, pentru cā albanesulu este fōrte bravu, dara totu și atātu de seracu.“

La momentu seniorulu comerciantiloru se ridica și declara, cā unu consortiu de banchieri din locu formatu din d-nii Pema, Bianchi, Humma, Pacuzza, Nicoldjaba și alții sunt gata a depune pe fiacare di in man'a supremului comandante sum'a de 500 napoleondori, pentru coperirea necesitatiloru acelora luptatori, cari se voru duce pe campulu de lupta.

Mai aveau acuma se face alegerea comandantulu supremu. Dar' atunci Filipu Seismidu Doda, unu frate alu barbatulu de statu italianu, făcū propunerea, cā pentru de a evitā ori ce neintielegeri confessionale se se alēga doui comandanti și adeca, unulu pentru luptatorii crestini, ēra celu de alu douilea pentru cei musulmani. Acēsta propunere s'au primitu, și aprōpe cu unanimitate de voturi s'au alesu principele Prenc pentru luptatorii crestini, ēra colonelulu Hodo pentru cei musulmani.

Petitiunea

juristiloru romani din Transilvani'a prezentata Camerei deputatiloru in siedinti'a dela 20 Aprile st. n. a. c. in cestiunea referintieloru urbariali.

(Urmare si fine.)

In cātu pentru lips'a de remanentii, acēsta pentru cei ce cunoscu cauzele urbariale nu este unu astfelu de argumentu, care ar pledā in detrimentulu fostiloru proprietari din Transilvani'a, ci tocma in favōrea loru, pentrucā nefiindu introdusu in Transilvani'a Urbariulu, intrēga proprietate ce s'a aflatu in 1 Ianuaru 1848 in mânăle iobagiloru, — prin urmare și aceea care in Ungari'a constitue remanentiele, s'a consideratu de urbariala și statulu a despagubitu pe fostii proprietari pentru dens'a, ēr' ei primescu dejā de multa vreme

forteretic edificate pe nessipu; pe candu adevērule, adevēru va remanea nestramutatu in secolii secoliloru, pāna candu va esistā universulu și celu ce l'a creatu.

Acum dupa cele premisse se nu cugete cineva, cā dōra voiescu a afirmā, cā pe pamentu nu esista fericire, nu, ci din contra, esista fericire, numai cātu cā fericirea pamētesca, pe cum tōte celelate, cari potu formā posesiunea omului, nu sunt absolute, ci marginite cā si insusi omulu: asia și fericirea nōstra nu e absoluta, ci relativa, de mai multe graduri, care depindu dela mai multe inpregiurari. Apoi ce ar fi viēti'a omului dēca n'ar esistā fericire, cā omulu se guste cāte odata si din acēsta intre luptele și greutatele vietiei? Atunci viēti'a nu ar fi altceva de cātu o lunga suferintia, unu firu de amaratiune și turmente neinterupte. Se nu cugete cineva, cā dōra de orece atingu pōte mai multu partea cea rea, sunt pessimistulu evului, privescu numai partea cea rea și cea buna nu o vedu, ci din contra, vedu ceea ce este bunu, sciū pretiū partea cea bana; inse simtiescu și reulu demnu de dispretiu, vedu ran'a care este de vindecatu, și ar fi de doritu, cā astadi in secolulu luminei dupa suferintiele și amaratiunile secoliloru trecuti se ne desteptamu și noi romanii pe stravechiulu nostru pamentu intr'o diminētia mai senina și mai frumōsa.

Si cā dupa tōte aceste predise, se potemu demonstrā adevērule asertiunei din cestiune, e necessariu se privimu lucrulu și mai deapōpe și se'lu luamu dupa cursulu seu firescu.

(Va urmā.)

interese dela statu dupa capitalulu de despagubire; pe candu din contra fostii proprietari din Ungari'a au primitu despagubire numai pentru sesiunile introduse in urbariu și pentru cele prefacute in sesiuni pāna la 1848, ēr' pentru rescumperarea remanentieloru, cari pe locuri muntōse cā si cele din Ardealu, facu partea cea mai mare a proprietatii — s'au avisatu la fostii iobagi și anume dupa articolulu LIII: 1871 astfelu: cā interese dela capitalulu de rescumperare le competu numai dela dio'a, in care va fi terminata definitivu regularea proprietatii.

Dar acești articoli mai lasa și multe alte cestiuni neresolvite, cā-ci pe candu de o parte statorescu modalitatea cum au se se supōrte spessele, nu dispunu de alta parte, cā ore la aplicarea ingineriloru au si proprietarii cei mici vr'o ingerintia sēu ba? Dreptatea și ecuitabilitatea inse pretindu, cā la aplicarea ingineriloru se participe nu numai fostii proprietari, ci și fostii iobagi, cu atātu mai virtosu, cā dilele de lucru ce le prestēdia ei, și pretiulu carausiloru loru face celu pučinu jumetate din spessele ce le prestēdia fostii proprietari in bani.

Si fiinducā proprietarii cei mici, chiaru și pentru natur'a lucrulu arata o neincredere fatia cu resolvirea cestiuniloru agrarie, temerile loru s'ar micșiorā fōrte tare, daca ar concurge și ei la alegerea acelu organu, care e chematu a indeplini cele mai insemnate lucrari și daca ingineriulu insusi ar sci, cā aplicarea sa depinde dela amendoue partidele; pentrucā scimu din trista esperientia, cā inginerii — onōre esceptiuniloru — din slabiciune omenēsa sunt aplecati a favorisā in lucrarile loru mai tare pe aceia, cari i aplica; și apoi in proportiune cu marimea proprietatii, pentru proprietarii cei mari o diferentia de cāteva jugere pōte nasce celu multu o micșiorare neinsemnata a valōrei, pre candu pentru proprietarii cei mici, a caroru posesiune intrēga abia face 4—5 celu multu 10 jugere, in multe casuri acēsta e o cestiune de viatia.

In fine trebuie se amintimu la acēsta intrebare și resensulu, ce l-ar provocā efectuarea acestei dispositiuni din proiectu acum, candu in cele mai multe comune regularea și comassarea s'a facutu dupa legile de mai inainte, cari obligau pe fostii proprietari se supōrte spessele; și aceea, cā dispositiunea §. 12, prin care inprumaturiloru ce se voru face pentru platirea spesseloru, se da unu dreptu de prioritate pemnorala fatia cu ori ce alte pretensiuni, ce sunt intabulate dejā pe proprietatea supusa regularei, ataca soliditatea institutiunei de carte funduara și prin acēsta și creditulu publicu, care pāna acum se considerā cā asigurat.

Dupa aceste observatiuni modeste nu potemu lasā neamintita nici acea parte din motivare, care se referesce in genere la stagnarea și la somptuositatea afaceriloru de regulare a proprietatii.

Nici intardiarea, nici somptuositatea procedurii nu trebuie cautata esclusiv in motivele ce sunt desfasurate acolo.

In deosebi in ce privesce procedur'a processuala, este gresita și basata pe informatiuni neesacte acea afirmatiune, cā in Transilvani'a in casuri mai grele processulu ar fi decursu sub conducerea unui jude esmissu, pentrucā in Ardealu aceste processe s'au pertractatu in meritulu loru dupa procedur'a scripturistica, care nu numai cā da partideloru o garantie, cā aceste intrebari fōrte ponderōse — si potemu dice — de viatia se voru discutā din temeiu, dar considerandu cā permite numai doue scripte processuale și la fia-care numai o amanare de cāte 30 zile, e și mai scurta decātu cercetarea din oficiu, ba e și mai eftina, pentrucā spessele advocatului sunt mai mici decātu spessele comisiuniloru celoru multe la fati'a locului; ēra aceea o sciū cu totii cei ce cunoscu din pracsă processele de regulare, cā este lucru inpossibilu, cā si celu mai neinsemnatu processu se se pōta ajustā pe deplinu cu o singura esmissiune in fati'a locului.

Si apoi judecatorii și advocatii nostrii sunt totu atātu de calificati și de practici cā si cei din Ungari'a.

Dar dupa esperientiele nōstre stagnarea afaceriloru urbariali ar trebui cantata mai multu intr'aceea, cā la tribunalele nōstre cauzele de regulare urbariala, segregare și comassare sunt inpartite de regula cāte unu referentulu și numai la puține judecatorii la doui referenti, ēr' acestia considerandu, cā in asemenea cauze comisiunile inevitabile numai primavēr'a, vēr'a și tōmn'a potu esli in fati'a locului și considerandu mai departe, cā sunt ingramaditi și cu alte cauze, abia sunt capabili a resolvī cāte 2—3 cauze pe anu, ēr' numerulu processelor incepte e fōrte mare.

Si ar trebui cautata de alta parte si in inpregiurarea, ce o constatam cu dorere, ca fostii proprietari din Transilvania, onore puçinelor exceptiuni, nu se potu lauda, la rezolvirea acestor cause, cu acea generositate ce s'a potutu esperia la partea cea mai mare a fostilor proprietari din Ungaria; aceta inpregiurare facendu imposibila o in-paciuire amicabile, da ansa si in cele mai neinsemnate intrebari la lupte processuale inversiunate; si deca deese plansori asupra spesselor au vre-o basa, apoi si isvorulu acelora trebuie cautatu numai in inpregiurarea din urma.

Aceste sunt onorata Camera! argumentele ce amu aflu cu cale a le aduce contra proiectului de lege in cestiune, si speram ca, dupa catu ne-a permis timpulu celu scurtu ce ne-a stat la dispoziune si urgentia reclamarei, ne-a successu a dovedi ori si carui omu nepreocupatu, ca reformele ce se intentionedia a se efectui, nu numai ca ignoredia cu totulu partea juridica a cestiunei, ci desconsidera forte si interesele nationale-economice, pentruc a cele reforme punenduse in lucrare pe de o parte nu voru satisfacere nici pe aceia, in acaroru interessu se introduc — pe fostii proprietari, cari si cu proprietatea si cu numerulu se afla in minoritate, — de alta parte voru provoca nemuliamirea si neliniscirea cea mai mare la mass'a cetatienilor statului.

Dreptu aceea avendu deplina incredere in acei barbati, cari, ridicati preste interesele reu pricepute a classelor, au sãnta dorintia a tineã in vedere numai binele patriei, si a'si indrepta toti pasii numai spre consolidarea ei, spre castigarea liniscei si multiamirei cetatienilor ei, venim a Ve rogã respectuosu, ca se binevoiti a nu admite proiectulu de lege din cestiune la ordinea dilei, eventualu alu modificã in intielesulu observatiunilor nostre.

Din conferintia juristilor romani din Transilvania tinuta in Sibiu in 21 Aprile 1880.

(Dupa „Telegraf. rom.“)

Processu verbale

luatu in conferintia inteligentiei din dieces'a Gherlei tinuta in caus'a reactivarei sinodalitatiei din dieces'a Gherlei in 4 Maiu st. n. in Siomcut'a mare, fiindu de facia urmatorii p. st. Dni: Georgiu Popu dep. diet. din Selagiu, Gavrilu Manu adv. in Deesiu, Andreiu Medanu pos. in Siomcut'a mare, Florianu Cocianu adv. in Ceulu Silvaniei, Josifu Popu adv. in Siomcut'a mare, Demetriu Suci adv. in Ceulu Silvaniei, Andreiu Cosma pretore in Tasnadu, Nicolau Nilvanu adv. in Siomcut'a mare, Vasiliu Indrea adv. in Siomcut'a mare, Vasiliu Hoszu jude reg. in Deesiu, Vasiliu Dragosiu adv. in Siomcut'a mare, Eugenu Moga jude reg. in Siomcut'a mare, Mihaiu Popu pos. in Basesci, Dr. A. P. Alessi professoru in Nasseudu, Dr. Josifu Popu cand. de adv. in Siomcut'a mare, Teodoru Blaga invet. prim. in Siomcut'a mare, Petru Tofanu invet. in Nasseudu, Victoru Marcu cand. de adv. in Siomcut'a mare, Elia Popu invet. in Siomcut'a mare, Vasiliu Buda pos. in Siomcut'a, Gavilu Buda pos. in Siomcut'a mare, Georgiu Micu jude com. in Siomcut'a mare, Olliveru Illés vice not. comit. in Carei, Jeremia Ratiu not. com. in Siomcut'a mare, si Beniaminu Budu pos. in Siomcut'a mare.

Presiedinte : Secretarii :
Andreiu Medanu. Dr. A. P. Alessi si
Victoruu Marcu.

Sumariulu siedintiei este urmatoriulu :

I. Dlu deputatu dietale Georgiu Popu salutandu pe domni adunati la aceta conferintia si espunendu pe scurtu scopulu convocarei ei, propune a se alege de presiedinte dlu Andreiu Medanu, era de secretarii dnii : Dr. A. P. Alessi si Victoruu Marcu.

ad. I. Conferintia primesce propunerea dlui G. Popu cu aclamatiune, proclamandu de presiedinte pe dlu Andreiu Medanu, era de secretarii pe dnii Dr. A. P. Alessi si Victoruu Marcu.

II. Dupace biroulu isi ocupa locul, presiedintele multiamindu in terminii cei mai caldurosi pentru onorea, cu care la destinsu, declara conferintia de constituita si discussiunea de deschisa. Dlu G. Popu propune: din considerare ca, caus'a in care sa convocatu aceta conferintia este per eminentiam publica se se declare de conferintia cu caracteru publicu.

ad. II. Conferintia incuviintia aceta propunere cu unanimitate.

III. Dni G. Manu adv. in Deesiu si G. Popu dep. diet. din Selagiu facu pe scurtu o dare de sama despre pasii, ce i-au facutu D-loru in contielegere cu alti barbati inteligenti atatu din tinuturile lor, catu si din alte tinuturi la gubernulu diecesanu din Gherl'a despre reactivarea sinodalitatiei, la cari pasi s'au vediatu indemnati de motive ce taie adencu in interesele nostre diecesane de natura bisericesca si scolastica si adutu daune materiale si spirituale poporulu nostru gr. cath. Inpartasiescu mai departe, cumca D-loru s'au consultatu in aceta cauza cu mai multi barbati illustri, atatu mireni catu si preoti si atatu din dieces'a nostra, catu si din alte diecese si cumca toti si-au esprimat parerea, ca este tempulu supremu de a se lupta din tote poterile la locurile competente, pentru de a recastiga dreptulu de a tineã sinode micste. Aceste motive iau indemnati de a convocã aceta conferintia, pentru

ca densa se faca pasii in aceta privintia, cari i va afla mai consulti.

Dr. Alessi propune: ca informatiunile despre pasii facuti prin Dni G. Manu si Georgiu Popu et consortes in caus'a reactivarei sinodalitatiei nostre se se ia spre scientia si se se declare de efusulu siedintiei de astadi.

Dlu Andreiu Cosma propune: ca conferintia se se declare mai inainte de tote, ca afla de necessariu si de oportunu de a se face toti pasii de lipsa pentru reactivarea sinodalitatiei nostre, seu ba? si deca afla, care va fi calea mai corespunditoare? apoi din parte'si recomanda: ca conferintia se se pronuntie, ca este de lipsa se se faca toti pasii necesari si propune, ca se se adressedie gubernului diecesanu si respective Episcopului din Gherl'a unu memorandu, in care se se accentuedie tote gravaminele si dorintiele inteligentiei romane din aceta diecesa, manifestate altcum cu mai multe ocaziuni.

ad III. Conferintia ia spre scientia informatiunile D-loru G. Manu si Georgiu Popu si declara toti pasii lor facuti in caus'a reactivarei sinodalitatiei de ai ei, asemenea primesce cu unanimitate si propunerea Dlui Cosma.

IV. Dlu Georgiu Popu face urmatoarele propuneri:

1. Se se alege o delegatiune catu de numeroasa din barbati din tote tinuturile diecesei, care delegatiune se fia insarcinata se elaboradie unu memorandu. Spre scopulu acesta dsa presentedia conferintiei doue proiecte de memorandu, unu alu inteligentiei dela Deesiu si altulu alu inteligentiei dela Selagiu, si se roga a se ceti si primindu-se principiile desvoltate in ele: se se transpuna delegatiunei alegende, ca se servesca de substratu la compunerea memorandului din cestiune.

2. Memorandulu elaboratu se se inaintedie episcopului diecesanu in terminulu esoperatu prin delegatiune dela Episcopu, prin o deputatiune catu se pote mai numeroasa din barbati cei mai de frunte a tuturor tinuturilor din diecesa.

3. Delegatiunea insarcinata cu elaborarea memorandului va mantiene acestu mandatu, si dupa inaintarea lui va solicta neintreruptu rezolvirea lui si va depune mandatu numai atunci, dupa ce va fi primitu o resolutiune definitiva si aceta depunere o va face in manile acelei deputatiuni ce va inainta memorandulu, care se va coaduna invitata fiindu prin delegatiunea numita spre acestu scopu.

Dlu A. Cosma aderandu la propunerea Dlui G. Popu propune, ca din caus'a scurtimei tempului, conferintia se primesca ambele memorande presentate, decide, se primesca principiile desvoltate in ele, si se le transpuna delegatiunei alegende. Aceta o face, ca-ci fiacare dintre dnii membri ai acestei conferintie le au cetitu dejã.

Dlu Vasiliu Indrea se declara pe langa propunerile Dlui G. Popu, inse cu modificarea, ca dupace delegatiunea esmitanda isi va fi elaboratu memorandulu, se se convoce inca o conferintia anume cu scopulu pentru de a lua memorandulu la desbatere si numai dupa trecerea lui prin aceta conferintia se se inaintedie la locurile competente.

ad IV. Conferintia dupa o desbatere mai lunga, la care au participatu Dni A. Medanu, G. Manu, G. Popu si Dr. Alessi redica la valore de conclusu intreaga propunere a Dlui Popu, precum si propunerea Dlui Andreiu Cosma.

V. Domnulu G. Popu propune a se alege in delegatiunea amintita urmatorii Domni: Gavrilu Manu, Augustinu Munteanu, Vasiliu Hossu, Alexandru Bobatielu, Georgiu Popu, Vasiliu Popu, Maximu Popu, Dr. Moisilu, Dr. Alessi, Andreiu Medanu, Josifu Popu, Nicolau Nilvanu, Vasiliu Indrea, Alexiu Ferentiu, Josifu Popu din Ilb'a, Dr. J. Mihaly, Danielu Lica si Gavrilu Manu din Bistrita.

ad V. Conferintia primesce cu aclamatiune delegatiunea propusa de dlu G. Popu.

VI. Pentru verificarea acestui processu verbale se propune si se primesce biroulu inpreuna cu Dni: Josifu Popu, Vasiliu Indrea si Nicolau Nilvanu.

Ne mai fiindu alte obiecte la ordinea dilei, presiedintele redica siedintia, multiamindu membriloru pentru pacienti'a si calmulu acetatu in discussiunea obiectului ce este de importantia atatu de mare pentru biserica, scola si natiunea nostra si dorindu ca rezultatulu acestei conferintie se fia inbucuratori pentru toti. D. c. m. s.

Andreiu Medanu m. p., presiedinte. Dr. A. P. Alessi m. p., Victoruu Marcu m. p. secretari.

Acestu processu verbale s'a cetitu, verificatu si subscrisu prin birou si comisiunea verificatoare esmissa in 4 Maiu 1880.

Andreiu Medanu m. p. presiedinte, Dr. A. P. Alessi m. p., Victoruu Marcu m. p. secretari.

Comisiunea verificatoare: Josifu Popu m. p., Nicolau Nilvanu m. p., Vasiliu Indrea m. p.

Corespondentie particulare ale „Observatoriului“.

— Din Almajiu 3 Maiu 1880.

Pregatinduse poporulu nostru granitierescu cu desfiintarea grantiei militare — cu cate verdi uscate — pentru intrare in viatia constitutionala, cu cea mai mai nerabdare astepta scaparea definitiva de subt asia numitulu, inse indatinatulu „Jugu militar“ si cugeta oftariloru — asia de lungu tempu incecate, — a le da o espressionu mai libera.

Inse curendu peri aceta ametiala, ca-ci spre a ne face primitori de favorurile constitutionalu, suntemu declarati inca de necopti pentru acestu sistemu, si espusi la felurite experimentari.

Tote experimentarile de pana acuma inse s'au

doveditu de nemantuitoare, ca-ci suntemu prad'a strainiloru, cari cu desconsiderarea lipselor nostre, spre sustiererea loru in posturile castigate — Dumnedieu scie pre ce cale — tote le intrepreindu, si incuviintia ori care abusuri, pentru tienerea poporulu in freu, spre a se face placuti protectoriloru loru.

Dintre multele casuri, atingu pentru acuma urmatoriulu casu, care va da destula proba despre aceste inpregiurari.

In cerculu nostru Almaju in comitatulu Severinului, se infintiasu unu tribunalu asemenea acelor tribunale incuistore, care dupa cum se istorisesce, in tempi vechi esistau in Spania si pre timpulu republicei Venetiane.

Inaintea acestui tribunalu se citau inculpatii nu mai pre bas'a unoru simple suspitiuni ori denuntiari, apoi in timpu de nopte prin intrebuintarea celor mai crancene torturari, se storceau dela densii marturisiri dupa placulu loru, care apoi inaintea judecatoriului ori se revocau, ori se constatau de neadeverate.

Torturile au fostu asia de grele, de torturatii, pana a se da pe man'a judecatoriei, au trebuitu mai multu timpu se se tiena in cura medicala la subprefectura in Bozovics.

Urmarea au fostu, ca unora dintre torturati le au secatu manile, dovedindu-se unulu si de totu nevinovatu.

Respectivii membri ai acestui infricosiatu tribunalu — de care deja suntemu scapati — adeca patru feciori de securitate publica si superiorulu loru Ilia Csorotus, sunt suspendati din postulu loru si se afla in cercetare criminala. Acestia voiundu si inaintea judecatoriei a isi glorifica faptele loru, s'au provediutu pe sub mana din partea comunelor cu atestate de moralitate, spre a scapa de pedepsa.

Mai adaogu si aceea, ca susu numitulu Csorotus — decorandu-se pentru meritele sale contra maltratatorulu Dalboceni, — colanulu respectivu din caus'a portarei sale inhumane nu i sau inmanuatu.

Ca lipsele nostre se desconsidera in modu intentionatu da dovada si urmatoriulu casu.

In comun'a Bani'a la scola romana nationala de acolo, facenduse locu de invetatoriu, din partea inaltulu ministeriu, nu s'au denumitu dupa usulu de pana acuma si dupa conditiunile concursului publicatu si in „Observatoriulu“ sub Nr. 96 unu invetatoriu cu cualificatiuni de cantaretiu bisericescu, ci Nicolae Barsanu, care nu scie delocu canta bisericesce.

Neindestulirea incepe a lua si pre aici dimensiuni asia de mari, de omulu e silitu a apuca, unde'lu ducu ochii.

Ai nostri graniceri pana acuma nu prea cugetau la parasirea vetrelor parintesci. Nemai potendu inse resistã suferintiloru, au inceputu si ei a emigra. Deci multi parasescu patri'a loru strabuna si trecu parte in Romania'a, parte in Serbi'a.

Dicu mai multe comune, dara mai cu sema din Rudari'a au trecut pana acuma la 20 familii in Serbi'a.

Lips'a de cucurudiu pe aicea e asia de mare, de nici inprumutulu de statu, acordatu poporulu dupa comune, cu replatire in rate de 3 ani, nu'lu va potea ajutora de ajunsu.

Pe septamana neintreruptu dieci de cara trecu la Oraviti'a dupa cucurudiu, a carui pretiu au esitu forte susu. Meterulu, adeca 20 litre se cumpara de presentu acolo intre 1 fl. 30 cr. si 1 fl. 40 cr.

Si pe terenulu bisericescu s'au ivitu in tempulu de fatia prin unele parti lupte spre stemparea pasiuniloru private, pe alte parti abateri dela regulele de moralitate.

Nu se scie din cari pedece scaunulu protopresbiteralu alu Mehadii, nu se pote inca definitivu inlocui prin altu protopresbiteru in locul d-lui Mihailu Popoviciu, care au resignatu la acestu postu, dara se observedia pre aicea unu feliu de neindestulire, latienduse vesture, ca Mehedintii nu sunt multiamiti cu dispositiunile venerabilelui consistoriu diecesanu din Caransebesiu, denumindu de administratoru alu scaunulu protopopescu in Mehadi'a pe multu meritatu parochu si asessoru consistorialu Velceanu. De catra fruntasii de pe aicea s'au primitu aceta denumire cu o nespusa bucuria, capatandu in fruntea protopopiatului o persona asia de renumita.

Preotulu din Bozovicsiu George Dimitrievics, cercandu de multe ori marea cu degetulu, in fine s'au afundatu prea adencu, au provocatu unu scandalu publicu din cele mai rusinatore, si e suspendatu din oficiulu seu.

Cu nerabdare se astepta rezultatulu investigarei contra densului. „Almajianulu.“

Sciri diverse.

— (Apelu.) Din Vien'a primiramu apelulu de mai la vale, pe care ne si grabimu alu dá publicitati. Apelulu suna asia:

Tirailoru romani!

Societatea de tiru din Austri'a serbédia in dilele dela 18 pâna la 25 Iuliu a. c. cu prima dare la tinta a asociatiuniloru de tiru austriene aniversarea fundarii sale in vechia urbe danubiana. Intocma cá pe tirailorii tuturor natiuniloru strinse prin legaturi de amicitie, Ve salutamu si pe Voi, vecini ai imperiului nostru, cu tóta cordialitatea si Ve invitamu, a participá la acésta serbare.

Glori'a armelorú Vóstre este splendida si bine meritata; dati-ne ocaziune, se o admiramu in acésta lupta pacifica, ce o mijlocimu tirailoriloru, si noi ne vomu bucurá de victoriile, ce le veti reputá.

Tirailoru romani! Puneti la proba ospitalitatea veciniloru Vostri si Ve veti incredintiá, cá Ve vomu primí si salutá cá óspeti si vecini iubiti, cu cea mai viua bucuria.

Pentru comitetulu redactiunei: Johannes Nordmann. — Pentru comitetulu centralu: Dr. Ed. Kopp, presiedinte. Conte Hanns Wilczek, primul vice-presiedinte. Nicolau Dumba, alu douilea vice-presiedinte.

— (Alegere de vicariu la Oradea-mare.)

Precum cetimu in „Biserica si scóla“ din Aradu, sinodulu de acolo au alesu de presiedinte si vicariu episcopescu pentru Oradea-mare pe parintele protopopu alu Varadiei Josifu Belesiu. La acésta alegere au mai intrunitu parint. protosincelu Josifu Goldisiu 9 voturi, parint. protop. Simeonu Bica 1, parint. protos. Dr. Ilarionu Puscariu 1, parint. archim. Zsivkovits 1 votu si 3 voturi au remasu albe.

— (Hymen.) Ne grabimu a comunicá cu deosebita placere tuturor amiciloru si cunoscutiloru onor. familia a d. advocatu Dr. J. Ratiu din Turd'a, inbucuratoarea scire, cá in 3/15 Maiu a. c. si-au logoditu pe iubit'a sa fiica Emili'a cu d. Onoriu Tilea ingineriu.

D-dieu se binecuvinte si fericésca acésta aliantia intima a juniloru fidantiati. Se traiésca la multi fericiți ani!

— (Doctoru nou in drepturi si sciintiele de statu.) Adamu cu placere, cá d. Demetriu Magdu au fostu promovatu Sambata in 1 Maiu a. c. la universitatea din Buda-Pest'a, de doctoru in drepturi si sciintiele de statu. In disertatiunea sa scripturistica au tractatu despre „Societatile pe actiuni“ pe care speramu a o vedea tiparita si in limb'a romana.

Din partene salutamu si felicitamu cu tóta caldur'a pe noulu doctoru si 'i dorimu successu stralucitu in carier'a sa.

— (Petrecerea „Reuniunei sodaliloru romani“) ce avú locu in sér'a de 3/15 Maiu au fostu fórté bine cercetata. Dupa productiunea de musica publiculu bine dispusu si animatu si cu deosebire tinerimea si-au petrecutu pâna la 3 óre diminéti'a.

— (Maialu.) Junimea romana universitaria din Clusiu va arangea la 1 Juniu c. n. a. c. unu Maialu, in „Aren'a“ din promenad'a Clusiuului in favorulu fondulu pentru gimnasiulu romanu proiectatu in Siomecut'a-mare (comitatulu Satu-mare). Program'a jocuriloru va fi intregita cu joculu istoricu „Románulu“ inpreunatu cu „Batut'a“ prezentatu in costumu nationale.

Clusiu, la 1 Maiu n. 1880.
Comitetulu arangiatoriu: Teodoru Mihályi, presiedinte; Augustu A. Nicóra, secretariu; Juliu Herbay, cassariu; Alesandru Dragosiu, Vasiliu Dumbrava, Nicolau Hosszu, Gabriele Onisioru, Beniaminu Popu.

O parte din venitul curatu se ofere cá ajutoriu scólei romane din Gilau. — Ofertele binevoitoare se primescu cu multiamita si se voru cuitá pe calea diaristica.

Bilete de intrare se potu capatá in localitatea casinei romane (strad'a carbuniloru interna nrulu 21) la 31 Maiu si 1 Juniu a. m. dela 3—5 óre, ér' in sér'a petrecerei la cassa.

Pretulu unui biletu de intrare: pentru 1 persóna 1 fl., pentru familia de 2 membrii 2 fl., éra dela 2 in susu pentru fiacare câte 50 cr. — Inceputulu la 5 óre d. a.

— (Institutulu „Albin'a“) Diariulu din Vien'a „Oesterreichisch-ungarische Sparkassen Zeitung“ in numerulu seu din 30 Aprile a. c. facédu recensiuinea bilantiului „Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“ din Sibiu pentru anulu 1879, incheia cu armatórele observari magulitóre la adress'a numitului institutu.

„Die Albina ist ein im hohen Grade vertrauenswürdiges, trefflich geleitetes Institut, dass eine bedeutende Zukunft vor sich hat.“ (Albin'a este unu institutu

care merita incredere in mare gradu, este fórté bine condusu si are unu viitoriu insemnatu.)

— (Multiamita publica.) Cu ocaziunea balului Reuniunei invetiatoriloru romani din protopopiatulu gr. or. alu Mediasiuului, care balu s'a tñutu in 22 spre 23 Februariu a. c. a incursu in favorulu acelei reuniuni dela P. T. domni: Bucuru Lupea si Davidu Grünfeld câte 5 fl., Mauks Gyula 3 fl., Nicolau Todoreanu 1 fl. 20 cr., dela Dionisiu Chendi adm. protppescu, Ioane Chendi, Dimitrie Stocherianu, Ioane Rondoleanu, Dionisiu Chendi jun., Dionisiu Romanu, Ioane Moldovanu, Danu Baltesiu, Ioane Chiselitia, Veniaminu Almasianu, Zacharia Joanovicu, George Acsente, Ioanu Fodoreanu, Ioane Gheaja, Ioane Bozasianu, Josef Klöss adv., Dumitru Barbu, George Sierbanu, Michael Schmidt (Platz), Michael Schmidt (Steingasse) câte 2 fl.; dela Basiliu Chendi, Vasilie Lazaru, George Marianu, Gligoru Munteanu, Dumitru Bejanu, Dimitrie Ladoi, Geoge Crisianu, Reda Petru, Baum Karoly, Karl Breckner, Franz Rideli, Andr. Siegmund, Friedr. Graeser, Albert de Sachsenheim, Laurentzi sen., Jos. Rideli jun., Gustav Zintz adv., Roberth Bell, Gust. Gött, Sam. From, Josef Draser Gregoriu Micanu, Carol Heinrich, Carol de Heidendorf, Nicolau Todea, Dan. Siegmund, Dr. Klein adv., Engelroth capitanu c. r., George Langa, Adolf Klein, Carol Schneider, Dr. Folberth, Dr. Schwarz, Carol Eitel, Dan. Kartman, N. Müller. Wilhelm Greskovitz cive; Teodoru Moldovanu, Vasilie Troianu, Vasilie Busuiocu, Artimonu Basianu si Nicolau Popescu câte 1 fl. v. a. cu totulu 96 fl. 20 cr. din care subtragénduse vesele balului in suma de 53 fl. 20 cr. a remasu in favorulu Reuniunei unu venitu curatu de 43 fl. v. a.

Susu numituloru P. T. domni se aduce prin acést'a multiamita publica.
Mediasiu, 10 Maiu n. 1880.
Comitetulu arangiatoriu.

— (Prandiu la Palatu.) Joi, la 1 Maiu curentu, M. M. L. L. R. R. Domnulu si Dómn'a au datu, la Palatulu din capitala, in onórea Esc. Sale d-lui comite de Benomar tramisu estraordinariu alu M. S. Regele Spaniei, unu prandiu de gala, la care a fostu invitati: D-nii ministrii Boerescu, Stolojanu, Campinenu si generalu Slaniceanu, d. primu-presiedinte alu inaltei Curti de cassatiune, d-nii D. Bratianu, Cretiucescu si Cogalniceanu, tramisi estraordinari si ministri plenipontentari ai Romaniei, D. Plagino, fostu tramisu estraordinariu alu Romaniei la Madridu, d-nii Esarcu si Mitilineu, ministrii resiedinti, d. Al. Sturza, agentu diplomaticu la Sofi'a, d-nii generalu Cernatu, Leca si Calinescu, d. directoru generalu alu posteloru si telegrafeloru, d-nii prefectii alu politiei capitalei si alu judetiului Ilfov si alte notabilitati.

D. Francisco A. de Arteché, atasiatu alu misiunei estraordinare a M. S. Regelui Spaniei, a luat parte la acestu prandiu.

M. S. R. Domnulu, portandu Colanulu ordinului Carolu III, a ridicatu unu toastu in sanetatea M. M. L. L. Regelui si Reginei si in prosperitatea regatulu Spaniei.
(Press'a.)

Scrisurile fonciari ale Institutului de creditu si de economii „Albin'a“ in Sibiu.

Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“, fondatu in anulu 1872, emite pe bas'a inprumuturiloru ipotecari acordate conformu statuteloru sale, séu a pretensiuniloru ipotecari rescumperate, scrisuri fonciari la portatoriu.

Scrisurile fonciari sunt edate in bucati de fl. 1000, h. 500 si fl. 100 in valuta austriaca. Interesele sunt de 6% pe anu. Cuponii de interesse se platescu fara provisiune la jumetate de anu, in 1 Aprile si 1 Octombre, la cass'a institutului in Sibiu, la „Banc'a comerciala ungara pestana“ in Buda-Pest'a, precum si in alte locuri, care se voru face cunoscute mai tardiu.

Pentru scrisurile fonciari emisse de institutu s'a formatu din capitalulu socialu unu fondu de garantia de doué sute mii fiorini, care servece spre asigurarea totalitatii posessoriloru de scrisuri fonciari. Asupra acestui fondu, eventualu asupra partiloru sale, nu se póte duce nici o executiune. (§. 5 alu articol. de lege XXXVI din anulu 1876.)

Sum'a totala a scrisuriloru fonciari emisse nu póte trece nici candu preste valórea pretensiuniloru ipotecari ale institutului castigate in sensulu statuteloru, precum nici preste valórea indouediecita a fondulu de garantia amintitu.

Coperirea conformu statuteloru a scrisuriloru fonciari se controléda prin comitetulu de supraveghiare alesu de adunarea generala in sensulu §. 194 din legea comerciala. (Articolulu 58 si 101 din statute.)

Fiacare scrisu fonciaru se rescumpera in celu multu douedieci ani dela dat'a emisiunei lui.

Scrisurile fonciari emisse in unulu si acelasi anu facu o seria, din care se trage la sorti in totu anulu dupa categorii celu puçinu a 20-a parte.

Tragerea la sorti se face in totu anulu odata, in lun'a lui Septembrie.

Scrisurile fonciari trase la sorti se rescumpera in deplina valóre nominala la siese luni dela dio'a tragerii. Pentru plat'a punctuala a interesseloru si capitalulu scrisuriloru fonciari garantéda asia dara:

1. Tóte ipotecele pe cari institutul a datu inprumuturi ipotecare. Er' in articolulu de lege XXXVI din anulu 1876 acele ipotece sunt destinate esclusiv pentru asigurarea detentoriloru (posessoriloru) de scrisuri fonciari si dreptulu loru acesta este intabulatu espressu pe acele ipotece; dupa statutele sale inse institutul inprumuta numai pâna la 1/3 a valórei ipotecei, ceea ce se adeverese prin controlulu comitetulu de supraveghiare pe fiacare scrisu fonciaru. Prin urmare aceste scrisuri fonciari au o sigurantia mai mare de cátu pupilara.

2. Fondulu de fl. 200,000 prescisu prin legea amintita si separatu din capitalulu socialu pentru asigurarea speciala a posessoriloru de scrisuri fonciari.

3. Cealalta avere a institutului, inclusive fondulu de reserva.

Scrisurile fonciari ale institutului de creditu si de economii „Albin'a“ se negociéda la burs'a publica in Budapest'a, si cursulu loru e notatu in fóia de cursuri oficiala.

Scrisurile fonciari, dupa cum se scie, sunt, dintre tóte hartiele de valóre, mai puçinu espuse fluctuatiunei cursului.

Siguranti'a completa a capitalulu, venitu bunu si scutitu de contributiune, rescumperare in deplina valóre nominala la unu terminu ficsatu — sunt principalele avantaje oferite de scrisurile fonciare ale „Albinei.“ Ele sunt acomodate pentru fructificare de capitale ale particulariloru, ale fundatiuniloru publice, ale pupililoru si pentru cautiuni.

Cursulu bursei din Vien'a si Pest'a in 15 Maiu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru	105.45	105.45
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	—	82.25
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	98.50	98.25
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumulu de feru orient. ung.	86.25	86.50
Inprumutulu drumuriloru de feru ung.	125.25	125.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea panentului	94.35	94.—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	—	93.50
Obligatiuni urbariale temesiane	93.25	93.—
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	—	92.25
Obligatiuni urbariale transilvane	92.50	92.25
Obligatiuni urbariale eroato-slavone	96.—	—
Obligatiuni ung. de rescumpararea diecime de vinu	92.50	92.75
Datorie de statu austriaca in chartie	72.35	72.25
Datoria de statu in argintu	73.30	73.25
Rent'a de auru austriaca	88.55	88.60
Sorti de statu dela 1860	130.50	130.50
Actiuni de banca austro-ung.	836.—	836.—
Actiuni de banca de creditu ung.	274.60	275.—
Actiuni de creditu aust.	264.—	263.50
Sorti unguresci cu premii	—	110.50
Argintu	—	—
Galbini imper.	5.62	5.58
Napoleonorulu	9.46	9.47
100 marce nemtiesci	59.50	58.50

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

2 Maiu st. v. 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 106 2/3 h.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	108.60 „
Obligatiuni dominiale cu 8%	104.— „
— Creditu fonciariu rurale cu 7%	99.— „
— Creditu fonciariu urbanu cu 7%	94.— „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	102.— „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	54 1/2 „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	100.— „
Prioritati cu 8%	119.80 „
Actiunile bancii Romani'a din 1869	350.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	260.— „
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platitu 100	90.— „
Rent'a romana din 1875	74 3/4 „
Diverse:	
Argintu contra auru	4 1/2%
Bilete ipotecarie	3%
Florini val. austriaca	2.14 „
Rubl'a de chartie	2.60 „

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE antiartritica si antireumatica

a lui (1) 9 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu),

a fostu folosita in fórté multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probéda prin mii de scrisori de recunoscutia, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra reletoru invecitate si permanente, a raneloru care puroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de siatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintiloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturu, greutatiloru de stomacu si de venturu, incaieriloru, ale adului, polutiuniloru, inpotentiei la barbati si pótele albe la femei, morburiloru scrofulóse, iufaturi ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete impartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se scotescu 10 cr. Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Editoru si redactoru responsabilu: G. Baritiu. Tipariulu lui W. Krafft.